

Merknadsskjema – planoppstart

Plannavn	Endring av kommunedelplan for Bergenhus, KDP Sentrum (arealplan-ID 15780000).
Arealplan-ID	
Saksnummer	PLAN-2023/15142
Utarbeidet av	Hilde Hovland Erstad
Sist revidert	07.08.2025

Nr.	Avsender (dok.nr. i parentes refererer til sakssystemet, saksnummer PLAN-2023/15142 må legges til som prefiks til dokumentnummeret)	Hovedpunkt i merknad/uttalelse	Fagetatens kommentar
Private merknader:			
1	<u>Torvalmenningens Vel</u> v/Casper Hestness (dok.nr. -16)	<p>Torgallmenningen er blant byens viktigste møteplasser. Torvalmenningens Vel er en sammenslutning av huseiere og næringsdrivende, startet på 1930-tallet, med formål å bidra til at Torgallmenningens kal være byens «storstue».</p> <p>Har merknader rettet mot Torget/Vlågsalm/Torgalm/Ole Bulls plass.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minimal bruk av Torgallmenningens øvre del fra Narvesen til Sjømannsmonumentet til uteservering. - Krav til møbler, inngjerding og parasoller som sikrer god estetisk utførelse. - Krav til oppstilling/oppbevaring når servering er stengt. - De som driver uteservering, må få forutsigbarhet for å forsvare investeringer. - Aktører som gis uteservering må være nært knyttet til området det gis tillatelse for. - Oppgradering av Torgallmenningen må legge til rette for infrastruktur (strøm, vann, avløp) som sikrer ulik bruk/aktiviteter gjennom året, for å sikre at det blir et byrom for folket. Bedre tilrettelegging gir enklere og mindre rigg med bedre variasjon i aktiviteter, og mindre negativ innvirkning for daglig bruk. - Bygulv som tåler nødvendig belastning. - God logistikk for varelevering; effektiv skilting, tidsbegrensning; samarbeid mellom transportaktører, gårdeiere og næringsdrivende - Gode avfallsløsninger. Drift av aktiviteter og virksomheter må gis krav for å unngå forsøpling. Funksjonell og estetisk utforming av faste installasjoner. - Krav til utforming med estetiske kvaliteter til installasjoner som skal stå over en lengre periode. 	<p>Uteservering på Torgallmenningen har vært håndtert som et eget prosjekt, av BME. Merknaden sendes videre til avdeling for bydrift og bytjenester. Innspill i merknaden vil også kunne være relevant ved revisjon av retningslinjer for uteservering.</p> <p>Av generelle innspill som påpeker behovet for god logistikk for varelevering, gode avfallsløsninger og annen teknisk infrastruktur er dette hensyn som dels har arealbehov. Arealbehovet er søkt ivaretatt i gjeldende bestemmelse.</p>

		Tilrettelegging for næringslivet som er en viktig bidragsyter for å skape en attraktiv by med aktiviteter, liv og trivsel.	
2	<u>R. Tangen</u> (dok.nr. -22)	Det må sikres tilfredsstillende areal i sentrum for gange og byromsbruk. Foreslår at all motorisert trafikk over Torget og Bryggen flyttes til en ny allmenning over Vågen, mellom Blaauwbukten og Dreggsallmenning. Den kan utformes slik at den også sikrer indre del av Bergen sentrum mot kommende havstigninger og mot ekstremflo som følge av uvær. Større fartøy bør ikke tillates i den indre havn mellom Torget og foreslått ny forlenget Dreggsallmenning. Landingsplass/nytt stopp for hurtigbåter må tilrettelegges på utsiden av den nye allmenningen.	En ny konstruksjon på tvers av Vågen vil ligge utenfor rammene av en mindre endring av KDP sentrum.
Eksterne høringsinstanser:			
1	<u>Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap</u> (dok.nr. -13)	En automatisk tilbakemelding med henvisning til at Statsforvalteren følger opp hensynet til samfunnssikkerhet i plansaker. Viser for øvrig til sin innsigelseskompetanse. Ber om at dersom det er særlige forhold i saken som gjør at direkte involvering av DSB er nødvendig, får de tilsendt en spesifikk forespørsel med presisering av aktuelle forhold.	Tas til orientering. Det er ikke aktuelt å involvere DSB særskilt i denne saken.
2	<u>Statens vegvesen</u> (dok.nr. -17)	Positivt at kommunen ønsker å rydde i unntakspraksis for utleie av gategrunn. Understreker fortauets overordnede funksjon som ferdselsåre, og videre at planlegging skal bidra til å styrke sykkel og gange som transportform. «Fagdokument for fotgjengere» gir nyttig kunnskapsgrunnlag i planarbeidet. Ved videre vurdering av bredder til ferdselsareal på fortau må det også tenkes på arealbehov for syklist og sparkesykler. I Kaigaten er det f.eks. forbudt å sykle i kjørebanelen, og det må forventes at syklist sykler/leier sykkel på fortau om de har målpunkt i nærheten. Planløsninger må ivareta tilkomst til holdeplasser og plass til lehus. Nasjonal transportplan har mål om universelt utformet (UU) reisekjede. Planforslaget må kvalitetssikres mht. UU, også inkludert lesbarhet og veifinning. Trafikksikkerhet for myke trafikanter må ivaretas. Minner om Nullvisjon om ingen drepte og hardt skadde i trafikken. Minner om at søknader om uteservering langs riksveg skal forelegges Statens vegvesen for samtykke før kommunen evt. kan innvilge søknad. Uttale til oppstart er ikke uttømmende, det kan komme ytterligere innspill og merknader ved offentlig ettersyn.	Fagetaten mener forslag til ny bestemmelse følger opp de hensyn statens vegvesen påpeker. Syklist og sparkesyklist er i utgangspunktet kjørende, og bør ikke bruke fortau. Der de i stor grad gjør det, er gjerne kjørebanelen dårlig tilrettelagt for de myke kjørende. Forslag til ny bestemmelse avgrenser gangbredder i deler av sentrumsområdet, og fagetaten mener dette er en reduksjon som er hensiktsmessig sett opp mot annen bruk av byrommene. Det er ikke foreslått endring av bestemmelse som påpeker behovet for venteareal ved kollektivholdeplasser. Det er foreslått en endring som konkretiserer arealbehov ved lysregulerte fotgjengeroverganger.

3	<u>Forsvarsbygg</u> (dok.nr. -18)	Er bekymret for at endringen skal tillate mer uteservering og at dette vil føre til at Bergenhus Festning og Koengen blir mer kommersialisert og mindre kontrollert av forsvaret. De er spesielt bekymret for økt trafikk, flere kommersielle aktiviteter og at det tas mindre hensyn til forsvarets behov. Ber om å få endringen på ny høring når det foreligger konkret forslag til endring.	Forsvarsbygg vil få tilsendt det konkrete forslaget. Endringene er vurdert å ikke være vesentlige, men Festningsområdet er foreslått til sone 3, som gir størst endring.
4	<u>Vestland fylkeskommune</u> (dok.nr. -24)	<p>Viser til mål, og krav til by- og stedsutvikling, universell utforming, kulturminne og kulturmiljø. Spesielt tema kulturmiljø/minne og samferdsel.</p> <p><i>Kulturminne og kulturmiljø</i></p> <p>Planområdet inneholder viktige kulturverdier og tålegrensen for nye tiltak i områder vil variere mellom ulike typer bygninger og gatemiljø. Reguleringsendringen kan ikke være i konflikt med kulturmiljøverdier i området, og vernebestemmelser i gjeldende planer.</p> <p><i>Samferdsel</i></p> <p>Fylkeskommunen er fornøyd med at det startes opp et arbeid for å endre bestemmelsene i kommunedelplanen slik at det ikke skal være behov for generelle dispensasjoner slik som har vært tilfelle de siste årene.</p> <p>Peker på at kdp sentrum prioriterer trafiksikkerhet og fremkommelighet for myke trafikanter i bykjernen, samt at kommunen og fylkeskommunen har vedtatt flere overordnede planer og strategier hvor myke trafikanter blir prioritert; Gåstrategi for Bergen, KPS, KPA 2018, Utviklingsplan for Vestland, Regional transportplan og Strategi for myke trafikanter. Fylkeskommunen viser til at de overordnede føringene har felles mål om at flere skal gå mer, og hovedmålet med planarbeidet bør være å sikre gående et attraktivt ferdselstilbud. Når behovet for de myke trafikantene er sikret, kan det tilrettelegges for mer areal til næringslivet.</p> <p>Fylkeskommune mener at en bestemmelse bør legges opp til en grense på minimum 3 meter fritt fortausareal, men også formuleres slik at etter en spesiell vurdering av vegmyndigheten kan det være behov for mer eller mindre fritt fortausareal basert på den aktuelle plassen. Fortauene i Bergen sentrum er svært ulike, og hva som er tilstrekkelig bredde på fortauene vil variere. Fylkes- og riksvegene i Bergen sentrum er generelt mer trafikkert enn de kommunale vegene, og fortauene langs fylkesvegene har stedvis mange gående. Samtidig må en bestemmelse ta høyde for behov for plass til overgangsfelt, bussholdeplass, varelevering m.m.</p> <p>Fylkeskommunen mener det ikke er behov for noe maksimumsgrense på areal til uteservering dersom fritt fortausareal er oppnådd.</p> <p>Vestland fylkeskommune er negative dersom det blir foreslått en endring som vil medføre en generell nedskalering av kravet til fri fortausbredde fordi det skal legges til rette for uteservering</p>	<p>Fagetatens vurdering er at forslaget til endring i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til fotgjengere, inkludert krav om universell utforming, og samtidig imøteser kvalitetene som ligger i mest mulig aktiv bruk av byrommene.</p> <p>Det er vanskelig å gi bestemmelser for enkeltgater som skal stå seg over tid. Det er også uklart med minimumskrav som kan fravikes, da rammene for vurderingene i dag blir mangelfulle. Det er derfor i stedet foreslått en soneinndeling.</p>

	<u>Kommunale høringsinstanser:</u>		
1	<u>Bergen brannvesen</u> (dok.nr. -14)	<p>Brannvesenet forutsetter at det tilrettelegges for brannvesenets kjøretøy, og tilstrekkelig slokkevannskapasitet.</p> <p>Tilkomst for brannvesenet må ikke forringes til bebyggelse i og rundt planområdet. Eventuelle veier og oppstillingsplasser over betongdekke eller garasje må merkes tydelig for maks belastning.</p> <p>Viser Bergen brannvesen sin veileder «Tilrettelegging for innsats for rednings- og slokkemannskaper».</p>	Hensynet til brannvesenets behov skal være ivaretatt ved endringsforslaget.
2	<u>Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse</u> (dok.nr. -15)	<p>Rådet skulle ønsket at bystyret i sitt vedtak av KDP sentrum også la stor vekt på "mangfold, inkludering og universell utforming", som de mener burde vært et ekstra strekpunkt under nr. 6 i innledningen.</p> <p>For å sikre blinde/svaksynte og personer i rullestol fri ferdsel på lik linje med andre gående, ber rådet om at de listes eksplisitt som egne interessenter, i stedet for at de evt. inkluderes i gruppen <i>særlig sårbare fotgjengere</i> som rådet mener er et upresist begrep.</p> <p>For å løfte frem/presisere universell utforming ønsker rådet et tillegg til fellesbestemmelsene om gange og byromsbruk, pkt. 6. Til setningen «<i>Arealer forbeholdt kjørende trafikk og parkering skal reduseres</i>» foreslås følgende tillegg: ... <i>samtidig som tilgjengelighet, mangfold og inkludering skal sikres ved å gi dispensasjoner i særlige tilfeller</i>. Tillegget skal sikre tilgjengelighet for dem som er avhengig av egen bil for å delta i samfunnet.</p> <p>Rådet ber om å bli inkludert i videre arbeid.</p> <p>For personene rådet representerer er det ekstra viktig med tilstrekkelig fremkommelighet og at 3-metersregelen opprettholdes, da manglende fremkommelighet vil føre til mindre mangfold, inkludering og tilgjengelighet, og redusert folkehelse. Viser bl.a. til faren ved å havne utenfor fortauskant med rullestol ved passering av andre på smale snitt.</p> <p>Mener det står for lite om krav til universell utforming i kommunedelplanen, og at mer utførende beskrivelse ville kunne bidratt til bedre løsninger i byggesaker. Viser også til konkrete deler av planen som er problematisk, blant annet for rullestolbrukere.</p> <p>Rådet understreker hvor viktig det er at kommunen er bevisst på språkbruk, og at menneskerettighetsbyen bruker et inkluderende språk.</p> <p>Etterlyser HC-parkering ved bystranden.</p> <p>Har innspill til krav som bør stilles til uteservering, selv om det er litt på siden av denne saken:</p>	<p>Innenfor rammen av en mindre endring, mener fagetaten det ikke er rom for å endre formål/hensikt med planen. Hensynet til inkludering og tilgjengelighet er likevel ivaretatt i første punkt under fellesbestemmelsene, paragraf 3.1.</p> <p>Fagetaten tar til etterretning at begrepsbruken i oppstartssaken ble oppfattet upresist. Uttrykket er ikke brukt i det videre arbeidet.</p> <p>Både planen og bestemmelsespunktet understreker betydningen av at alle er inkludert.</p> <p>Det er nødvendig å ivareta universell utforming for å følge lovverk om inkludering.</p> <p>Det er ikke anledning til å gi dispensasjonsregler i bestemmelser.</p> <p>Dispensasjoner behandles etter eget regelverk i enkeltsaker. For øvrig vil parkering ligge utenfor tema i denne endringen.</p> <p>Det er nyttig at rådet vil bidra i videre arbeid. Særlig vil medvirkning ved høring av et konkret forslag være viktig.</p> <p>Gjeldende forslag reduserer breddekravet i deler av sentrumsområdet. Fagetaten mener sikkerhet og tilstrekkelig fremkommelighet er ivaretatt opp mot den politiske bestillingen om mer fleksibilitet for økt serveringsareal.</p> <p>Krav til uu ligger i pbl, og må følges opp uavhengig av formuleringer i KDP. Rammen</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Oppmerking/avgrensning av uteservering bør også gå langs bakken, slik at de kan leses med stakk. - Skilt må ikke plasseres i gangsonen - Uteservering bør utformes slik at den også kan benyttes av rullestolbrukere. 	<p>med mindre endring gjør at fagetaten ikke anbefaler endringer i andre bestemmelsespunkt i denne omgang. Språkbruken kan stadig bli bedre, og det er nyttig med konkrete forslag fra rådet. Krav til det enkelte serveringssted er ikke en del av dette arbeidet. Innspillet blir videresendt til BME, og vil bl.a. være relevant ved revisjon av retningslinjer for uteservering.</p>
3	<u>Helsevernetaten</u> (dok.nr. -19)	<p>Det er viktig å sikre at endringene i bestemmelser om gangareal og byromsbruk ikke hindrer tilgang til viktige mål som helsetjenester (lege, tannlege m.m.). Det er også viktig at gatesalg og uteservering ikke fører til at personer som trenger ekstra plass, som rullestolbrukere eller de med barnevogn eller førerhund, må ta omveier i byen. Et sentrum tilrettelagt for fotgjengere bidrar positivt til folkehelsen, og det er viktig å bevare denne tilgangen.</p>	<p>Fagetaten vurderer at forslaget ivaretar hensyn til universell utforming, og til fotgjengertrafikk generelt.</p>
4	<u>Klimaetaten</u> (dok.nr. -20)	<p>Klimaetaten anbefaler at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - føringene og rammene som er skissert ovenfor legges til grunn i det videre planarbeidet, med særlig fokus på hensynet til bærekraftig mobilitet, rettferdig omstilling, og sirkulær økonomi. - de strengere retningslinjene for mobilitet som er foreslått i nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, legges til grunn for det videre planarbeidet. - det vurderes å åpne bestemmelsene om gangarealer og byrom for mer midlertidig og fleksibel bruk. - innspillene til bestemmelsene om gangareal og byromsbruk legges til grunn for det videre planarbeidet 	<p>Fagetaten vurderer at forslaget er i tråd med overordnede mål og føringer. Åpning for midlertidig eller fleksibel byromsbruk bør rettes mot areal utenfor det som må sikres til minste tilgjengelig ferdselszone. Dette kan vurderes nærmere i enkeltsaker, eller som del av revisjon av <i>retningslinjer for uteservering</i>.</p>

5	<p><u>Byarkitekten</u> (dok.nr. -21)</p>	<p>Viktig å ta utgangspunkt i stedet når man skal vurdere tiltak, muligheter og begrensninger for uteservering.</p> <p>Mener at retningslinjene for uteservering på offentlig grunn har mange gode intensjoner, men at retningslinjene ikke følges. Ber om at retningslinjene for uteservering revideres og oppdateres som en del av planendringen. Mener at dette vil kunne bidra til å gi et bedre grunnlag for en forutsigbar saksbehandling og lik praksis.</p> <p>Understreker at det må være byggene og bygulvet som er hovedstrukturene i byrommet, de skal være fremtredende og sette premisser for uteserveringen. Et grunnleggende premiss bør være at uteservering bidrar til byliv og aktiviserer fremfor å privatisere de offentlige rom. Mener at retningslinjene for uteservering bør samkjøres med ny gatenormal og ta for seg gatesnitt.</p> <p>Peker på at ved fremtidig opprustning av gater er det viktig at løsningen for bygulvet er fleksibel og at det er en god balanse mellom opphold og mobilitet.</p> <p>Be om at kommunens arkitektur og byformingsstrategi legges som et relevant dokument under kapittelet om overordnede føringer.</p>	<p>Revisjon av retningslinjene for uteservering ligger til Bymiljøetaten. Kopi av merknaden videresendes til dem.</p> <p>Denne saken gir ikke rammer for utforming av uteservering, men håndterer hvilke areal som kan vurderes til utleie.</p>
6	<p><u>Bymiljøetaten</u> (dok.nr. -23)</p>	<p>Bymiljøetaten støtter oppstart av arbeidet med vurderingen av bestemmelse § 6 i KDP Sentrum, som omhandler uteservering på kommunal grunn. Uteservering bidrar til økt aktivitet og forbedrer opplevelsen for fotgjengere, men kan skape konflikter mellom tilgjengelighet og oppholdsareal.</p> <p>Hovedpunkter:</p> <p>Rigid bestemmelse: Den nåværende minimumsbredde på 3 meter for fotgjengere vurderes som for rigid og mangler fleksibilitet for varierte bymiljøer. Påpeker at det er enkelte områder der dagens minimumskrav er for smalt.</p> <p>Fleksible bestemmelser: Det foreslås å innføre mer fleksible regler som tillater faglige vurderinger basert på situasjonen på hvert enkelt sted.</p> <p>Vurderingskriterier: Dagens kriterier bør videreføres og suppleres med aspekter som trafikkantetthet og utvikling av publikumsfunksjoner.</p> <p>Tidsvariasjon: Bestemmelsene bør ta hensyn til at trafikkantetthet og trafikkmengde kan endres over tid.</p> <p>Alternativer for Gangtraseer: Det bør vurderes alternative gangtraseer i planleggingen.</p> <p>Faste vs. sesongbaserte tilbud: Det anbefales å skille mellom faste og sesongbaserte uteserveringer i vurderingene.</p>	<p>Fagetaten vurdert at behovet for forutsigbarhet er viktig. Bestemmelser som krever utstrakt bruk av skjønn, og i tillegg oppdatert detaljkunnskap til hver enkelt sak, er utfordrende som rammeverk for søknader om utleie av gategrunn – som i sin karakter er tidsavgrenset. Mer skjønnsmessig saksbehandling kan gi mindre forutsigbarhet for søker, og er mer ressurskrevende.</p> <p>Stedstilpassede løsninger bør inngå i større, geografisk avgrensede saker, som reguleringsplan eller gateopprustingsprosjekt.</p> <p>Alternative gangtraseer gir større valgmulighet og er en del av en attraktiv by, men fremkommelighet må være sikret i den enkelte trasé.</p> <p>Fagetaten har vurdert at sesongdifferensiering ikke er relevant. Etterspørsel etter areal er fra de aller fleste grupper størst samtidig. Dvs. at etterspørselen om å leie kommunal grunn</p>

	<p>Universell utforming: Bestemmelsene må ivareta universell utforming med hensyn til nivåforskjeller og tilgjengelighet.</p> <p>Grøntarealer: Eventuelle endringer i arealdisponering må ta hensyn til eksisterende grøntarealer og bytrær.</p> <p>Bymiljøetaten konkluderer med at § 6 bør endres for å bedre reflektere stedlige forhold og anbefaler at de blir involvert i den videre dialogen om utformingen av bestemmelsene</p>	<p>sammenfaller med at arealene har størst trafikkvolum.</p> <p>Eksisterende bytrær må ligge til grunn ved behandling av de enkelte søknadene.</p> <p>Planavdelingen har hatt stor nytte av dialog med bymiljøetaten så langt i arbeidet, og ser frem til et godt videre samarbeid.</p>
7	<p><u>Byantikvaren</u> (dok.nr. -25)</p> <p>KDP Sentrum er en plan med gode bestemmelser som ivaretar den historiske byen og de offentlige byrommene. F.eks. § 5 som sikrer at estetiske kvaliteter blir ivaretatt i byrommene.</p> <p>§§ 6.2 og 6.3 ivaretar også estetiske kvaliteter. § 6.3 er spesifikk og presis og ivaretar i stor grad de historiske byrommene hvis bestemmelsen blir overholdt. Er bekymret for endring av bestemmelsen i de viktige historiske områdene, hvis hensikten er å legge til rette for mer arealkrevende og volummessig uteservering.</p> <p>Ser at det kan være hensiktsmessig å differensiere bestemmelsene for ulike byrom, da tålegrensen varierer mht. krav og utforming. Nye tiltak vil variere mellom ulike bygninger og gatemiljø.</p> <p>Viktig at endringen fortsatt ivaretar kulturmiljøverdier og unngår konflikt med vernebestemmelser i andre gjeldende planer. Fraråder at bestemmelsen som ivaretar de sårbare og historiefortellende byrommene, endres til mer fleksible bestemmelser.</p> <p>Dispensasjoner medfører uheldige resultater. Endrede bestemmelser må fortsatt sikre historiske kvaliteter og gi handlingsrom som unngår dispensasjoner.</p> <p>Mener at intensjonen i § 6.3 må videreføres og man må unngå bestemmelser som reduserer viktige kulturmiljøverdier, eks. Uteservering med permanente installasjoner som Plattinger; Dominerende vindskjermer; Tappetårn; Markiser som ikke tas inn. Inngjerding må være helhetlig utformet, og ikke bestemt av det enkeltes steds leverandører (reklamefinansiert), fortrinnsvis tau.</p> <p>Unngå uteservering som ikke begrenser seg i areal og som "stjeler" av felleskapets areal i de viktige historiske byrommene. Regelverket trenger helhetlig utforming og være godt tilpasset de historiske kvalitetene og styrke kulturmiljøverdiene.</p> <p>Byantikvaren viser til nyttig kunnskapsgrunnlag om kulturmiljø, har innspill til gode og mindre vellykkede uteserveringer, og vil gjerne være med i det videre arbeidet.</p>	<p>Forslaget søker å ivareta de hensyn KDP sentrum vektlegger, men med en oppdeling av planområdet som skal gi grunnlag for differensiering av regelverket.</p> <p>Detaljer knyttet til utforming av uteservering vil i hovedsak ligge til arbeidet med revisjon av Retningslinjer for uteservering.</p> <p>Det er foreslått å ta bort bestemmelsen som begrenser uteservering langs fasade til 1 m bredde.</p>

8	<p><u>Eldrerådet</u> (dok.nr. -26)</p>	<p>Eldrerådet er positive til uteservering, da det kan bidra til å motvirke ensomhet blant eldre ved å tilby et sosialt felleskap utendørs. De påpeker imidlertid at uteserveringer ofte utvides utover kvelden, med stoler og bord som flyttes uten oppfølging. Det er derfor viktig at grenser for uteservering overholdes og kontrolleres.</p> <p>De er også bekymret for at selv i områder med gode gangsoner blir disse ofte møblert med stoler og skilt, spesielt om sommeren, noe som kan tvinge fotgjengere ut i veien eller føre til fallskader. Eldrerådet understreker viktigheten av å følge opp regler for gangsoner og sikre muligheter for sanksjoner.</p> <p>Videre fremhever de betydningen av å tilrettelegge for byens tradisjoner, som marsjering og buekorps, ved å sikre at de større byrommene er tilgjengelige for slike arrangementer.</p>	<p>Merknaden tas til orientering, fagetaten vurderer at de omtalte hensyn er ivaretatt i forslaget.</p> <p>Forhold knyttet til forvaltning/oppfølging av regelverket ligger utenfor denne sakens rammer.</p>
9	<p><u>Luks</u> (dok.nr. -30)</p> <p>Denne merknaden kom inn i rett sak etter fristen. Den ser ut til å ha vært sendt i rett tid men lagt til feil sak i første omgang.</p>	<p>LUKS representerer transportbransjen med vareleverandørene. De påpeker krevende situasjon for vareleveransene i Bergen sentrum, og at manglende tilrettelegging bidrar til brudd på regelverket, både arbeidsmiljøloven, matforskrift eller vegtrafikklov. Merknaden understreker at det er viktig at løsninger ser på hvordan samhandling mellom brukerne av felles arealer skjer på en måte som ikke forringer sjåførenes arbeidsmiljø og myke trafikanters sikkerhet. Løsninger må ivareta alle parter.</p>	<p>Endringene som er foreslått danner grunnlag for fremtidige løsninger, men går ikke inn i konkrete utformingsløsninger. Det må håndteres i neste planfase eller i enkeltsaker. Tilstrekkelig plass for myke trafikanter av trafiksikkerhetshensyn, og tydelig formidling av behov for areal til alle byens tjenestefunksjoner, er momenter i vurderingen av bestemmelsen. Det er kun gjort mindre endring i breddekrav til gangsoner, og ikke foreslått endringer i gjeldende krav som stilles til tilstrekkelig vareleveringsareal.</p>